

Dopady industrializace – hodnocení

Obecná charakteristika hodnocených aspektů:

Aspekt klíčové kompetence	Začínající	Poučený	Aktivně užívající	Pokročilý – omezeno
Využívání informací z různých zdrojů	pracuje dle zadání a daného postupu s předloženými vybranými zdroji a informacemi; začíná postupně napodobovat předkládané strategie pro jejich třídění a vyhledávání v nich	vyhledá, utřídí a propojí informace z několika předložených zdrojů	efektivně vyhledává, třídí a propojuje informace z různých zdrojů	volí optimální strategie a cesty pro vyhledání, utřídění a propojení informací z různě bohatých zdrojů; učí to i ostatní
	s využitím např. myšlenkové mapy, diagramu, obrázku se pokouší o základní propojení poznatků z různých oblastí	je schopen tvořit jednoduché základní komplexnější pohledy na studované jevy na základě propojení a pochopení získaných nebo předložených poznatků	na základě propojení a pochopení poznatků z různých oblastí si vytváří komplexnější (ucelený) pohled na studované jevy (např. uvádí poznatky do souvislostí, do širších celků)	tvoří samostatně i ve spolupráci s ostatními komplexnější pohledy na studované jevy, na základě pochopení a propojení získaných poznatků z různých oblastí uvádí vše do širších souvislostí

Modelové odpovědi a metodické komentáře k úlohám

Úkol 1

Běžně uváděné (obecné) příčiny rozvoje industriální společnosti jsou kapitál, pracovní síla a technologický rozvoj. Do úrovně zařazujeme žáky ne nutně na základě kvantity, ale kvality odpovědi. Příklady odpovědi pro jednotlivé úrovně s odlišnou mírou zohlednění souvislostí:

- Začínající: postavit továrny
- Poučený: bylo potřeba postavit továrny a nakoupit do nich stroje

- Aktivně užívající: podnikaví majitelé továren, kteří měli kapitál pro nákup strojů s novými technologiemi (třeba mechanické stavy, parní pohon)
- Pokročilý: pro továrny a stroje byl potřeba kapitál, který v Británii získali třeba obchodováním s otroky; navíc zde vymysleli nové technologie pro stroje (parní pohon)

Úkol 2

Zdroje se zaměřují na následující projevy (dopady) industrializace: rozvoj měst (urbanizace), negativní dopady na životní prostředí (průmyslová krajina, smog, povrchové doly pro těžbu surovin), rozvoj dopravy (železnice), životní podmínky dělníků (ženská a dětská práce). Do úrovně zařazujeme žáky opět s ohledem na kvalitu práce se zdroji. Příklady odpovědí pro jednotlivé úrovně s odlišnou mírou zohlednění souvislostí:

- Začínající: těžilo se uhlí
- Poučený: těžilo se uhlí, které bylo potřeba pro parní stroje, uhlí těžily i děti
- Aktivně užívající: pára jako nový zdroj energie vyžadovala palivo, proto se těžilo uhlí; zákony omezovaly pracovní podmínky žen a dětí
- Pokročilý: pára jako nový zdroj energie pro stroje v továrnách nebo železnici vyžadovala palivo, proto se těžilo uhlí. Doly ničily zemědělskou krajinu, a navíc v nich pracovaly i děti, lépe se vešly do stísněných šachet dolů. Nesouhlas s podmínkami práce žen a dětí vedl ke změně zákonů (zákaz dětské práce do 10/12 let)

Úkol 3

Text je základem marxistické kritiky kapitalismu, na kterou navázal Marx o několik let později Komunistickým manifestem. Engels využívá úředních pramenů k tomu, aby doložil negativní dopady kapitalismu na život dělnické třídy. Aktivně užívající a pokročilý žák dokáže text propojit s kapitalismem a jeho politickou kritikou.

Úkol 4

Marxismus inspiroval Vladimíra Lenina k vytvoření revoluční ideologie, která svrhla při revoluci roku 1917 prozatímní ruskou vládu a nastolila bolševickou diktaturu. Aktivně užívající žák dokáže obraz propojit s politickou kritikou kapitalismu a pokročilý dokonce vystihne, že socialismus a komunismus byly dlouhodobými důsledky industrializace, které ovlivnily ve 20. století životy stovek milionů lidí.

Úkol 5

Rozsah myšlenkové mapy pomáhá zařadit žáky do jednotlivých úrovní. Začínající žák s pomocí vytvoří jednoduchou mapu s jednou úrovní pojmů, poučený je dokáže členit do kategorií (příčiny, dopady) a využít informace z analýzy zdrojů. Aktivně užívající žák rozvíjí i pojmy druhé úrovně (využívá více konkrétních informací z analýzy). Pokročilý žák dokáže navíc v mapě vytvářet komplexní vztahy a připojuje vlastní hodnocení.

Specifikace úrovní žákova výkonu komunikační kompetence v aspektu:

Aspekt klíčové kompetence	Začínající	Poučený	Aktivně užívající	Pokročilý
Využívání informací z různých zdrojů	<p>Žák potřebuje ve všech úkolech pomoc (Dopady industrializace_ pomocný text), analýzou zdrojů získává jen základní a zpravidla málo konkrétní informace. V úkolu 5 vytvoří velmi zjednodušenou myšlenkovou mapu.</p>	<p>Žák získává dílčí informace analýzou zdrojů, výjimečně vyžaduje pomoc – některé zdroje ale informačně nevyužije dostatečně (v úkolu 1 uvádí jen některé příčiny, v úkolech 2 a 3 přehlíží klíčové detaily, v úkolu 4 nedokáže vystihnout souvislost zdroje s tématem úlohy apod.). V úkolu 5 dokáže sestavit myšlenkovou mapu se základním členěním na příčiny a projevy (dopady) industrializace.</p>	<p>Žák získává v úkolech potřebné informace analýzou, každý zdroj dokáže uvést do souvislosti s industrializací, i když nemá vždy rozvinuté odpovědi. To se projevuje i na jeho myšlenkové mapě, která je rozvětvená do několika úrovní, ale postrádá zcela komplexní pohled na příčiny a dopady industrializace (viz komentáře k úlohám).</p>	<p>Žák získává v úkolech potřebné informace analýzou zdrojů a propojuje je navzájem i se svými dřívějšími poznatky, což se projevuje na kvalitě jeho myšlenkové mapy (komplexní pojetí příčin a důsledků včetně jejich hodnocení). Výpověď o dosažené úrovni je však omezena, protože žáci pracují samostatně bez přístupu k internetu (není možné pozorovat spolupráci ani pomoc spolužákům, tvořivost při nakládání s dalšími zdroji).</p>